

Beantwoording vragen n.a.v. vragenuur ombuigingen 7 april 2021

Vraag 1:

Ontwikkeling OZB

De gemeenteraad wil graag een analyse van de ontwikkeling van de OZB in deze collegeperiode ontvangen. Dit vanwege het feit dat geen verhogingen, anders dan inflatie, etc. zijn toegezegd in het college-akkoord.

Antwoord:

Overzicht tarieven OZB 2017 - 2022:

OZB	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Eigendom: Woningen	0,0936%	0,0839%	0,0792%	0,0766%	0,0766%	0,0888%
Eigendom: Niet-Woningen	0,1353%	0,1262%	0,1187%	0,1181%	0,1278%	0,1481%
Gebruik (Niet - Woningen)	0,1109%	0,1034%	0,0960%	0,0955%	0,0947%	0,1097%

Voor de OZB maken we voor het tarief een onderscheid tussen woningen en niet-woningen.

Woningen:

alle vastgoedobjecten (grond + opstallen) waarbij > 70% van de waarde betrekking heeft op een woningdeel. Het gaat om alle woningen, particuliere recreatiechalets, bejaardenwoningen etc. De eigenaar van de woning wordt aangeslagen voor OZB-eigendom. Voor woningen slaan we geen OZB-gebruik aan, omdat vanaf 2006 door een wetwijziging het OZB-gebruik voor woningen is afgeschaft.

Niet-woningen:

Alle vastgoedobjecten wat niet onder het woningentarief valt, wordt aangeslagen voor het niet-woningentarief en krijgt naast de aanslag "eigendom niet-woningen" een aanslag "gebruik niet-woningen". Voorbeelden van niet-woningen zijn winkels, boerderijen, windmolens, scholen, volkstuinen.

Voor een bedrijfsobject met woning (<70% van de waarde is woningdeel) geldt:

- Krijgt een aanslag OZB woning en aanslag OZB niet-woning
- Voor de aanslag OZB gebruik niet-woningen wordt de waarde van woningdelen niet in de aanslag betrokken (net als bij woningen), alleen de waarde van bedrijfsonderdelen. Voor de aanslag OZB eigendom niet-woningen wordt de volledige waarde (woning en bedrijf) aangeslagen.

Berekening tarieven 2022

De OZB-aanslag wordt berekend door de WOZ-waarde te vermenigvuldigen met het tarief.

De tarieven van de OZB zijn afhankelijk van de stijgende of dalende WOZ-waarde. Het uitgangspunt is: de belastingopbrengst jaarlijks verhogen met het prijsindexcijfer voor de gezinsconsumptie (CPI). Dit betekent dat in geval van een stijging van de WOZ-waarde van 8%, het tarief met $(8\% - 1,5\% \text{CPI} = 6,5\%)$ zal dalen.

Uitgangspunt van het raadsvoorstel Ombuigingen is: opbrengst 2021 + ombuigmaatregelen = opbrengst 2022.

Uitgewerkt in cijfers:

Opbrengst		2021	
OZB eig WON	€	2.114.000	
OZB Eig NW	€	585.000	
OZB Gebr	€	380.000	
	€	3.079.000	
Tarief voorstel 2022	€	235.000	8%
Uitruil OZB/riool	€	500.000	16%
	€	735.000	24%
WOZ-waarde ontwikkeling			8%
Totale stijging tarief OZB (24% - 8%)			15,9%

Vraag 2:

Beeld Jeugdzorg/wmo

Om de ombuigingen annex kadernota goed te plaatsen vragen wij om het budgettaire kader voor de komende vier jaar weer te geven:

Met welke structurele lasten én baten wordt in de begroting gerekend voor zowel de taak wmo als de taak jeugdzorg. Graag een meerjarig verloop waarbij zichtbaar wordt of u nog rekening houdt met onttrekkingen aan reserves of voorzieningen en de structurele bijdrage vanuit het gemeentefonds.

We stellen deze vraag omdat wij bij de beoordeling van de ombuigingen willen kunnen zien of de uitgaven voor de jeugdzorg de komende jaren structureel op niveau kunnen blijven.

Antwoord:

De door de raad in november vastgestelde meerjarenbegroting is leidend voor de verwachte uitgaven. Mogelijke (structurele) bijdrage vanuit het gemeentefonds zijn nog niet duidelijk. Daar heeft de VNG arbitrage voor aangespannen tegen het Rijk. Wij verwachten bij de vaststelling van de begroting 2022 daar meer duidelijkheid over te hebben. De reserve sociaal domein is uitgeput. Hier kunnen geen dekkingen meer uit komen. Inzake de uitgaven op de jeugdzorg de komende jaren verwijst het college naar de reeds toegezonden memo over de Jeugdzorgacties gemeente Koggenland.

Vraag 3:

Woningbedrijf

Voor het woningbedrijf houdt niet langer vast aan de structurele dotatie van € 600.000. Deze middelen zijn nog niet opnieuw bestemd. Kunt u bevestigen dat deze middelen ingezet kunnen worden voor bijvoorbeeld de uitbreiding van het woningen voor starters en sociale huur?

Antwoord:

De € 600.000,-- waar u op doelt zijn de jaarlijkse reserveringen voor de Vennootschapsbelasting (VBP). Recentelijk heeft de belastingdienst aangegeven dat de gemeentelijke woningbedrijven hiervan (weer) vrijgesteld zijn. Eens in de zoveel tijd toetsen zij dit. Deze € 600.000,-- is bij deze ombuigingsronde niet ingerekend. Dit vanwege het feit dat de toezichthouder de inkomsten vanuit het woningbedrijf aanmerkt als incidentele inkomsten en deze dus niet structureel mogen worden ingezet. In de (meerjaren)begroting van het woningbedrijf is financieel rekening gehouden met (uitbreiding van) nieuwbouw conform de door de raad vastgestelde transformatieopgave vastgoed.

Vraag 4:**“ Taken erbij, knaken erbij”**

In de berichten over de gemeentefinanciën komen verschillende rapporten langs waarbij wordt aangegeven dat de gemeenten voor o.a. de extra taken in het kader van de energietransitie, klimaatadaptatie, omgevingswet en de jeugdzorg ook extra middelen structureel extra middelen nodig heeft. VNG voorzitter en burgemeester van Den Haag, dhr. Van Zanen, spreekt van “bij nieuwe taken horen knaken” (Binnenlands Bestuur, 6 maart 2021). In het overzicht staat o.i. nieuwe structurele formatie die valt in de redenering “nieuwe taken”. Kunt u aangeven welk deel van de extra formatie hoort bij de nieuwe taken en voor welk deel de rijksoverheid de gemeente ook extra middelen beschikbaar hoort te stellen? Kunt u tevens aangeven waarom u toch de taken wilt oppakken zonder dat de rijksoverheid de gemeente hiervoor volledig tegemoet komt?

Antwoord:

De uitbreiding van capaciteit vindt grotendeels plaats binnen het sociaal en ruimtelijk domein. Daar de oorzaak niet in alle gevallen gelijk is, is in de beantwoording een onderscheid gemaakt.

Binnen het sociaal domein is ten eerste extra capaciteit nodig omdat het aantal aanvragen groter is dan in soortgelijke gemeentes. Dit is bevestigd door het onderzoek van Berenschot inzake formatie en kosten. Een tweede aspect betreft het feit dat wettelijke termijn zijn aangescherpt, waaronder die voor schuldhulpverlening. Dit maakt dat minder tijd beschikbaar is om aanvragen af te handelen. Tot slot blijkt dat de financiële middelen die beschikbaar worden gesteld voor het sociaal domein vanuit de landelijke overheid niet voldoende zijn om aan alle aanvragen te voldoen. De reden dat het college van mening is dat ondanks het niet verstrekken van extra middelen invulling wordt gegeven aan deze taken, ligt in het feit dat het over het algemeen om de kwetsbare mensen in onze samenleving gaat en daarom de hulp moeten krijgen die noodzakelijk wordt geacht. Daarbij komt dat als deze hulp in een vroegtijdig stadium niet wordt geboden, dit over het algemeen leidt tot nog hogere kosten.

Ook binnen het ruimtelijk domein zien we dat het aantal aanvragen hoger is dan gemiddeld, ook dit wordt bevestigd door het genoemde onderzoek van Berenschot. Het verschil is echter minder groot dan bij het sociaal domein. Een deel van de extra formatie wordt hiervoor ingezet. Daarnaast wordt de ambtelijke organisatie inderdaad geconfronteerd met extra taken vanuit de landelijke overheid, waaronder de omgevingswet en de gevolgen van het klimaatakkoord, zoals de RES, warmte transitievisie, klimaatadaptatie, enz. Op dit moment voeren we voornamelijk voorbereidende werkzaamheden uit, deels, vanuit efficiency oogpunt, in regionaal verband. Deze voorbereidende werkzaamheden moeten onder andere duidelijkheid geven in de structurele middelen die voor de uitvoering noodzakelijk zijn, maar natuurlijk ook de aanpak en gevolgen voor onze inwoners. Het niet uitvoeren van deze werkzaamheden zou ten eerste tot gevolg hebben dat we deze inzichten niet krijgen. Daarnaast zou de tijd onvoldoende zijn om bijvoorbeeld de implementatie van de omgevingswet pas na de besluitvorming in Den Haag van start te laten gaan.

Vraag 5:**Openingstijden**

Het beschikbaar zijn voor een contact-afspraken op het stadhuis is een van de belangrijke taken voor de gemeente. Met de sluiting van het gemeentehuis op vrijdag moeten inwoners en bedrijven een ander dagdeel zoeken. PvdAGroenlinks is voor een efficiënte dienstverlening maar realiseert zich goed dat hier echt grenzen aan zitten en de mogelijkheid tot direct contact een groot goed is. Kunt u basis van de bezoekcijfers 2019 én 2020 aangegeven hoeveel bezoekers op een andere dag hun afspraak moeten maken en of dit ook past binnen de mogelijkheden op die dagdelen?

Antwoord:

In 2019 zijn er op de vrijdagochtend in totaal 304 bezoekers geweest voor een afspraak bij Burgerzaken. In 2020 is dit aantal 422. Deze afspraken kunnen binnen de andere dagen opgevangen worden. Naast momenten tijdens kantooruren, zijn er twee momenten per week waarop het mogelijk is om buiten kantooruren een afspraak in te plannen.

Vraag 6:

Materialen in sportzalen en minder snel vervangen of verenigingen moeten materialen aanschaffen.

Pas onlangs is in de gemeentebegroting het budget vrijgemaakt om overal tijdig materialen te vervangen. In de toelichting nu geeft u aan dat vervanging plaatsvindt als de materialen stuk zijn of ondeugdelijk. Dat is een prima stelregel. In de kopregel was echter ook sprake van verenigingen moeten materialen aanschaffen. Dit laatste komt niet terug in de toelichting. Kunt u aangeven wat nu precies voor ogen heeft voor de verenigingen?

Antwoord:

Er zijn verenigingen die zelf hun materiaal willen aanschaffen en beheren. Dit is op vrijwillige basis.

Vraag 7:

Aanscherping extra eisen voor woonvoorzieningen

Uit de toelichting op maatregel 6.13 blijkt niet aan welke aanscherpingen u denkt. Graag ontvangen wij de nadere uitbreiding en de limitatieve maatregelen die u wilt inzetten? Kunt u daarbij tevens verduidelijken hoe u de toegankelijkheid van de woonvoorzieningen blijft vormgeven.

Antwoord:

In de huidige verordening ontbreken afwijzingsgronden en geven de criteria voor het in aanmerkingen komen voor een maatwerkvoorziening niet genoeg handvatten om een aanvraag af te wijzen. In de nieuwe verordening krijgt het Zorgteam de duidelijke kaders die zij wensen voor de behandeling van aanvragen voor een maatwerkvoorziening. Een voorbeeld van een afwijzingsgrond is "Geen woonvoorziening wordt verstrekt indien de cliënt niet is verhuisd naar de voor zijn of haar beperkingen op dat moment meest geschikte beschikbare woning, tenzij daarvoor vooraf schriftelijk toestemming is verleend door het college."

Vraag 8:

Insourcing jeugdteam

In de toelichting heeft u aangegeven dat er €445.000 bespaart gaat worden door een aantal functionarissen direct bij de gemeente aan te stellen. U geeft dat het een per saldo besparing is, dus een besparing na aftrek van door de gemeente te maken kosten. Bij de extra kosten wordt de formatie uitgebreid met € 337.000.

Graag zien wij een nadere uitwerking van wat u allemaal op het vlak van jeugdzorg aan wijzigingen doorvoert:

- a. Uitbreiding i.v.m. groter aantal cliënten;
- b. Uitbreiding i.v.m. insourcing;
- c. Besparingen bij derde partijen

Kunt u daarbij toelichten of u de casus waarmee u de besparing onderbouwt ook hebt kunnen afstemmen met de huisartsen en de huisartsen ook daadwerkelijk hebben aangegeven bereid te zijn hieraan hun medewerking inspanning te leveren?

Kunt u aangeven welke risico's u onderkent bij de insourcing?

Antwoord:

Er zijn twee uitbreidingen voor het zorgteam. 1 voor de grotere aantallen cliënten die het Zorgteam te verwerken heeft. En 1 voor het zelf uitvoeren van (externe) trajecten, waarmee een forse bezuiniging te behalen is.

Nadere uitwerking van de wijzigingen op het vlak van jeugdzorg:

- a. Uitbreiding i.v.m. groter aantal cliënten;
3 functionarissen uitbreiding t.w.v. € 216.500 voor jeugd en 2 functionarissen t.w.v. € 120.500 voor WMO. Totale *investering* i.v.m. toename aantal cliënten is € 337.000. Hier staan geen besparingen tegenover. Dit is nodig om de tijdigheid van afhandeling, alsmede de kwaliteit te kunnen garanderen. Dit is in lijn met de conclusies van het Berenschot onderzoek.
- b. Uitbreiding i.v.m. insourcing;
2 functionarissen t.w.v. € 138.400 voor het zelf doen van trajecten i.p.v. door derde partijen
- c. Besparingen bij derde partijen
€583.400 voor het aantal trajecten gebaseerd op de aantallen van 2019.

De besparing in totaal is € 583.400 -/- € 138.400 = **€ 445.000**

Afstemming en medewerking met de huisartsen:

Deze ontwikkeling is besproken met de huisartsen. Ze staan positief tegenover deze ontwikkeling en willen ook dat zij als vindplaatsen worden toegevoegd. Dat betekent dat er direct vanuit het zorgteam een vast aanspreekpunt komt en er nog meer verbinding komt. (ook in het landelijke AEF rapport staat dit als aanbeveling om kosten op jeugdzorg te besparen, zie ook de memo Jeugdzorgacties Koggenland)

Risico's bij insourcing

De berekeningen zijn gebaseerd op daadwerkelijk extern uitgezette trajecten in 2019 met een berekende gemiddelde trajectprijs. Deze trajecten kunnen we zelf uitvoeren tegen aanzienlijk lagere kosten met een lagere overhead en zonder winstmarge.

Vraag 9:

Korting opleidingsbudget

Kunt u specifiek aangeven welk percentage van de loonsom nog beschikbaar blijft voor opleidingen en wat dit percentage is bij de referentiegemeenten? Kunt u tevens aangeven of u de opleidingskosten betreft bij de verschillende kostendekkende tarieven?

Antwoord:

Voor 2022 bedraagt het percentage na de opgenomen ombuigingen in het raadsvoorstel 1,5% van de totale loonsom.

Op basis van cijfers uit 2019 hebben gemeenten uit de regio (Hoorn en Medemblik) aangegeven een vergelijkbaar opleidingsbudget te hebben van respectievelijk 2% en 2,2%. Actuele regionale cijfers voor 2022 zijn niet bekend en zullen, indien nodig, opgevraagd moeten worden.

Uit het onderzoek dat door Berenschot is uitgevoerd naar de kosten en formatie binnen Koggenland blijkt dat wij in 2021 een hoger opleidingsbudget hebben dan de referentiegemeenten. Na de bezuiniging op het opleidingsbudget van € 25.000 is dit verschil ten opzichte van de referentiegemeenten niet meer aanwezig.

Vraag 10:

Tarievenpakket

In het tarievenpakket grijpt u de beschikbare voorziening voor het riool aan voor een "uitruil" met de OZB. Dit betekent dat over 12 jaar de tarieven weer omhoog moeten met circa 47 euro.

Antwoord:

Door de opgebouwde reserve in de onderhoudsvoorziening van de riolering is besloten dat deze reserve "ingezet" kan worden voor een jaarlijkse uitruil met de OZB. Het is correct dat over ruim tien jaar dit opnieuw beschouwd moet worden. Gezien de lange periode is het niet mogelijk goede voorspellingen te doen over eventuele nieuwe tarieven. Feit is dat de afgelopen tien jaar veel is veranderd voor de lokale overheid en naar verwachting dat ook het komende decennium het geval zal zijn. Deze ontwikkelingen gaan ook gevolgen hebben voor de financiering van de gemeentes en daarmee is het onmogelijk op dit moment al in te schatten hoe de situatie over 12 jaar exact zal zijn.

Vraag 11:

Positie winsten grondbedrijf

In de notitie gaat u niet in op de mogelijkheid om de huidige reserves van het grondbeleid dan wel de toekomstige winstnemingen uit het grondbedrijf in te zetten. Eind 2022 wordt een winstneming van circa € 5,6 miljoen uit de grondexploitaties Lijsbeth Tijs en Hofland II verwacht. Eind 2023 volgt nog eens € 1,3 miljoen uit Buitenplaats De Burgh. In het grondbedrijf is een vrije reserve beschikbaar van € 4,1 miljoen. De reserve grondbedrijf kan uiteraard niet gebruikt worden als structureel dekkingsmiddelen. Echter het meerjarig incidenteel bekostigen van losse initiatieven of de inzet op duurzaamheid kan wel.

Kunt u aangegeven op welke manier u de reserve ontwikkeling vanuit het grondbedrijf ook ten goede wilt gaan laten komen van de gemeentebegroting en specifieke bestedingen?

Kunt u daarbij tevens in gaan op de mogelijkheid om een bestemmingsreserve te vormen door een overheveling en hiermee bijvoorbeeld voor 3 jaar de "duurzaamheidsmaatregelen" te voorzien van dekking?

Antwoord:

De reserve grondbedrijf is een bestemmingsreserve. De gemeenteraad bepaalt de bestemming in de nota reserves en voorzieningen, deze is vastgesteld op 16 december 2019.

De reserve grondbedrijf dient een bepaalde buffer te behouden om eventuele tegenvallers in een grondexploitatie op te vangen waarvoor een voorziening uit de reserve grondbedrijf moet worden getroffen. De hoogte van de buffer wordt bepaald door het inschatten van risico's voor de lopende grondexploitaties. Het college toetst jaarlijks de mogelijkheden voor tussentijdse winstneming aan de door de raad vastgesteld randvoorwaarden.

Het college is voornemens in de loop van dit jaar het opzetten van een duurzaamheidsfonds uit te werken en aan de raad voorleggen, uiteraard voorzien van een overzicht met de financiële dekking.